

**REGULAMIN ORGANIZACJI
WYCIECZEK SZKOLNYCH
KRAJOZNAWSTWA
TURYSTYKI**

w Szkole Podstawowej nr 14 im. Stefana Jaracza w Tarnowie

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 7 września 1991 r o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 254, poz. 2572 z późn. zm.)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. nr 135, poz. 1516).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. zmieniające r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. z 2018 r., poz. 1055)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i nie publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. nr 6, poz. 69 2003 r.).
- Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku określa warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. nr 57, poz. 358).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 21 stycznia 1997 roku w sprawie warunków, jaki muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. nr 18, poz. 102).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005r. nr 108, poz.908 ze zmianami)

I. Cele organizowanej działalności krajoznawczo-turystycznej.

Wycieczki i inne formy turystyki są integralną formą działalności wychowawczej szkoły, organizowaną w celu:

- a) poznawania kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
- b) poznawania kultury i języka innych państw,
- c) poszerzania wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
- d) wspomagania rodziny i szkoły w procesie wychowania,
- e) upowszechniania wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
- f) upowszechniania zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, oraz podnoszenia sprawności fizycznej,
- g) poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie,
- h) przeciwdziałania zachowaniom, ryzykownym, w szczególności w ramach profilaktyki uniwersalnej,
- i) poznawania zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

II. Formy działalności turystyczno – krajoznawczej.

Krajoznawstwo i turystyka może być organizowana w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych oraz pozaszkolnych.

Wycieczki i imprezy szkolne mogą odbywać się w następujących formach:

wycieczki:

- a) **przedmiotowe** - inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia programu nauczania, w ramach jednego lub kilku przedmiotów,
- b) **krajoznawczo-turystyczne**, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
- c) **turystyki kwalifikowanej i obozy wędrowne**, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych oraz posługiwania się specjalistycznym sprzętem,

imprezy:

- a) **krajoznawczo-turystyczne i turystyki kwalifikowanej** takie jak: biwaki, konkursy, turnieje, rajdy, rejsy, spływy, zloty,
- b) **wyjazdowe** - związane z realizacją programu nauczania takie jak szkoły: "zielone", "zimowe".

III. Organizacja działalności turystyczno – krajoznawczej w szkole.

1. Wycieczki i inne imprezy krajoznawczo – turystyczne powinny być dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb ucznia, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej. Organizując wycieczki należy kierować się następującymi zasadami:

a) uczniowie klas I – III uczestniczą przede wszystkim w wycieczkach przedmiotowych i krajoznawczo – turystycznych na terenie najbliższej okolicy, swojego województwa, czy też regionu geograficzno-turystycznego;

b) uczniowie klas IV – VI uczestniczą przede wszystkim w wycieczkach przedmiotowych, krajoznawczo– turystycznych na terenie swojego województwa, regionu geograficzno – turystycznego, a następnie całego kraju;

c) uczniowie klas VII i VIII uczestniczą w wycieczkach na terenie całego kraju, oraz zagranicznych;

2. Udział uczniów w wycieczce (z wyjątkiem wycieczki przedmiotowej, odbywającej się w ramach zajęć lekcyjnych) wymaga pisemnej zgody rodziców albo opiekunów prawnych, którzy powinni przed jej rozpoczęciem pokryć koszty związane z udziałem w niej ich dziecka. Uczeń, który nie dostarczył pisemnej zgody rodziców na wyjazd, nie może być uczestnikiem wycieczki.

3. W wycieczkach turystyczno-krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku, do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.

4. Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach i imprezach, a organizatorzy tych wycieczek i imprez powinni zapewnić im warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

5. Zgody na przeprowadzenie wycieczki udziela dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba (zastępca dyrektora).

6. Jeżeli wycieczka przedmiotowa ma odbyć się podczas planowej lekcji danego przedmiotu należy zgłosić dyrektorowi lub jego zastępcy zamiar wyjścia poza teren szkoły, a następnie odnotować fakt przeprowadzenia wycieczki w e-dzienniku lekcyjnym i w zeszyte wyjść.

7. Wycieczkę lub imprezę przygotowuje się pod względem programowym i organizacyjnym, a następnie informuje się dyrektora o podjętych ustaleniach tydzień przed planowanym terminem wycieczki. W przypadku wycieczki zagranicznej – 2 tygodnie.

8. 5 dni przed planowaną wycieczką dostarcza się dyrektorowi komplet dokumentów do zatwierdzenia.

9. Rodzice i uczniowie mają obowiązek zapoznania się z regulaminem wycieczki. Uczeń podpisem akceptuje jego przestrzeganie. Brak akceptacji skutkuje wykluczeniem ucznia z wycieczki.

10. Za nieprzestrzeganie przez uczniów regulaminu wycieczek szkolnych i wynikające z tego szkody materialne, odpowiedzialność finansową ponoszą rodzice (prawni opiekunowie).

11. Wycieczki powinny rozpoczynać się i kończyć przed budynkiem szkoły, skąd uczniowie udają się do domu.

12. Ustala się co następuje po zakończeniu wycieczki:

Klasy I – VI – jeżeli wycieczka zakończy się po godzinie 17:00 w okresie kwiecień – wrzesień, a w okresie październik – marzec po godzinie 16:00, obowiązuje bezwzględny odbiór dziecka przez rodzica/prawnego opiekuna lub upoważnioną do tego pełnoletnią osobę.

W przypadku wcześniejszego zakończenia wycieczki wymagana jest zgoda rodzica/prawnego opiekuna na samodzielny powrót dziecka do domu.

Klasy VII – VIII, IIIg - jeżeli wycieczka zakończy się po godzinie 20:00 w okresie kwiecień – wrzesień, a w okresie październik – marzec po godzinie 19:00, obowiązuje bezwzględny odbiór dziecka przez rodzica/prawnego opiekuna lub upoważnioną do tego pełnoletnią osobę.

W przypadku wcześniejszego zakończenia wycieczki wymagana jest zgoda rodzica/prawnego opiekuna na samodzielny powrót dziecka do domu.

13. Przed wyruszeniem na wycieczkę należy pouczyć jej uczestników o zasadach bezpieczeństwa i sposobie zachowania się w razie nieszczęśliwego wypadku lub zgubienia się.

14. Podczas wycieczek należy bezwzględnie przestrzegać zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.

15. Opiekunowie powinni sprawdzać stan liczbowy uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdów oraz po przybyciu do punktu docelowego.

16. Zabrania się prowadzenia wycieczek podczas burzy, śnieżyicy, gołoledzi.

17. Podczas wyjazdów zagranicznych minimum jeden opiekun zna język, który umożliwi mu porozumienie się w danym kraju

18. Podczas wyjazdów zagranicznych każdy uczestnik musi obowiązkowo posiadać ubezpieczenie NNW.

19. Organizację wyjazdów zagranicznych regulują odrębne przepisy.

IV. Zasady opieki i bezpieczeństwa podczas wycieczek i imprez turystyczno-krajoznawczych

1. Podstawowym obowiązkiem organizatora wycieczki/imprezy jest zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom poprzez właściwe jej przygotowanie pod względem programowym i organizacyjnym.

2. Osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo uczestników są kierownik i opiekunowie wycieczki.

3. Kierownik dokonuje podziału grupy na podgrupy z przypisaniem każdej odpowiedniemu opiekunowi.

3. Przy organizacji zajęć, imprez i wycieczek poza terenem szkoły lub placówki liczbę opiekunów oraz sposób zorganizowania opieki ustala się, uwzględniając wiek, stopień rozwoju psychofizycznego, stan zdrowia i ewentualną niepełnosprawność osób powierzonych opiece szkoły lub placówki, a także specyfikę zajęć, imprez i wycieczek oraz warunki, w jakich będą się one odbywać.

4. **Ostateczną decyzję o ilości opiekunów podczas wycieczek szkolnych podejmuje dyrektor szkoły.**

Zalecane normy

Przy założeniu: podczas wycieczek poza siedzibę szkoły minimalna ilość opiekunów wynosi 2.

. Wycieczka autokarowa:

- liczebność grupy - 1 opiekun na 15 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota/przewodnika); i dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc;
- miejsca przy drzwiach (początek i środek autokaru) zajmują osoby dorosłe (opiekunowie);
- przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia;

- autokar musi być oznakowany – tablica „przewóz dzieci”;
- postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach;
- po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci;
- obowiązkiem opiekunów jest dopilnowanie dzieci w czasie jazdy (uczniowie nie mogą chodzić po autokarze, siedzieć tyłem, na oparciu, wyrzucać śmieci przez okno, itd.);

Wycieczka piesza:

- liczebność grupy - 1 opiekun na 15 uczniów
- w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu,
- w mieście należy poruszać się po chodnikach, a poza miastem - lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom;
- w lesie należy poruszać się po znakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych - wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach;
- opiekun powinien posiadać mapę (wskazana jest znajomość terenu);
- przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy powinni być poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i po lesie;

Wycieczka w góry:

- wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, oraz możliwości uczestników;
- na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu;
- liczebność grupy - 1 opiekun na 10 uczestników;
- uczestnicy powinni posiadać odpowiedni ubiór;
- wszyscy uczestnicy wycieczki powinni poruszać się wyłącznie po oznakowanych szlakach turystycznych, w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze;
- kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła;
- na terenach powyżej 1000 m n.p.m., oraz na terenie **parków narodowych** wycieczkę prowadzi wyłącznie przewodnik górski;

Wycieczka rowerowa: (prawo o ruchu drogowym)

- liczebność - 2 opiekunów na grupę 10-13 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób);
- wszyscy uczniowie muszą mieć ukończone 12 lat i posiadać kartę rowerową;
- prowadzący wycieczkę powinien jechać na początku, za nim najstarsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun na końcu grupy;
- tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika;
- uczestnicy wycieczki powinni jechać jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliższej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego;

- opiekun wycieczki winien posiadać apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów, także zapasowe dętki i wentyle oraz pompkę;
- uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy oraz kask ochronny na głowę;
- z boku tylnego bagażnika (z lewej strony) powinno być przymocowane tzw. ramię bezpieczeństwa ze światłem odblaskowym na końcu.

Wycieczka turystyki kwalifikowanej:

Przepisy prawne nie definiują pojęcia „turystyka kwalifikowana”. W dostępnej literaturze turystyka kwalifikowana określana jest jako najwyższa forma specjalizacji turystycznej. Uprawianie jej wymaga specjalnego przygotowania psychofizycznego, zahartowania na trudy, umiejętności zachowania się w środowisku naturalnym i w obiektach turystycznych, a w niektórych przypadkach potwierdzonej przez właściwe organizacje umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym. W związku z tym, organizując wycieczkę turystyki kwalifikowanej, dla bezpieczeństwa jej uczestników, należy zapewnić 1 opiekuna na grupę 10 uczniów. W szczególnych okolicznościach konieczne jest zwiększenie liczby opiekunów przy uwzględnieniu m.in. ukształtowania terenu, wieku i aktualnego stanu zdrowia uczestników, predyspozycji psychofizycznych oraz aktualnych i przewidywanych warunków atmosferycznych.

Inne wycieczki:

- wycieczka przedmiotowa w miejscu, które jest siedzibą szkoły – 1 opiekun na 30 osób
- przy wyjściu lub wyjeździe autobusem, pociągiem poza miejscowość – 1 opiekun na 15 osób

V. Kierownik wycieczki i opiekunowie.

1. Dyrektor szkoły wyznacza kierownika i opiekunów wycieczki lub imprezy spośród pracowników pedagogicznych szkoły o kwalifikacjach odpowiednich do realizacji określonych form krajoznawstwa i turystyki.
2. Funkcję opiekuna, kierownika wycieczki lub imprezy może pełnić tylko nauczyciel danej szkoły.
3. Kierownikiem lub opiekunem uczniów biorących udział w wycieczce lub imprezie zagranicznej może być tylko osoba znająca język obcy w stopniu umożliwiającym porozumienie się w kraju docelowym, jak również w krajach znajdujących się na trasie planowanej wycieczki lub imprezy.
4. Kierownik może równocześnie pełnić funkcję opiekuna wycieczki.
5. Kierownik lub wyznaczony przez niego opiekun ma obowiązek wstawić się na miejsce zbiórki z młodzieżą 20 minut przed wyznaczoną godziną zbiórki.

VI. Obowiązki kierownika wycieczki:

- a) opracowanie programu, harmonogramu i preliminarzu wydatków, sporządzenie wymaganej dokumentacji wycieczki;

- b) zapoznanie z regulaminem, harmonogramem i preliminarzem wydatków każdego uczestnika, oraz ich prawnych opiekunów;
- c) zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie;
- d) pozyskanie od uczniów pisemnej zgody rodziców (prawnych opiekunów) na udział ucznia w wycieczce;
- e) przypomnienie zasad bezpieczeństwa oraz kontrola ich przestrzegania;
- f) zapewnienie opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki;
- g) nadzorowanie zaopatrzenia uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy;
- h) organizacja transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników;
- i) określenia zadań opiekunom w zakresie realizacji programu;
- j) podział zadań wśród uczestników;
- k) dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki;
- l) podsumowanie, ocena i rozliczenie finansowe wycieczki po jej zakończeniu.

VII. Obowiązki opiekuna wycieczki:

- a) sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczestnikami;
- b) współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki;
- c) nadzór nad przestrzeganiem regulaminu, wykonywaniem przez uczestników przydzielonych zadań ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa;
- d) wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika wycieczki.

VIII. Dokumentacja wycieczki.

1. Dokumentacja wycieczki powinna zawierać:

- a) kartę wycieczki z harmonogramem
- b) listę uczestników zawierającą: imię i nazwisko, pesel, adres zamieszkania, telefon kontaktowy do rodziców lub prawnych opiekunów (obowiązuje z e dziennika)
- c) listę wpłat uczestników
- d) informację dla rodziców/prawnych opiekunów
- e) zobowiązanie uczestników do przestrzegania regulaminu wycieczki
- f) oświadczenie opiekuna i kierownika wycieczki
- g) rozliczenie wycieczki
- i) regulamin wycieczki,
- j) dowód ubezpieczenia wszystkich uczestników wycieczki od następstw nieszczęśliwych wypadków (w przypadku dodatkowego ubezpieczenia),
- k) zgody rodziców na wyjazd dziecka oraz zgody na samodzielny powrót po wycieczce.

2. Dokumentację wycieczki, o której mowa w punktach **a, b** należy złożyć u dyrektora szkoły do zatwierdzenia.

VII. Finansowanie wycieczek.

1. Plan finansowy musi określać ogólny koszt wycieczki, koszt jednego uczestnika wycieczki oraz przewidywane koszty organizacyjne i programowe.

2. Wycieczki finansowane mogą być ze składek uczestników, środków rady Rodziców lub innych źródeł.
3. Rodzice, którzy zadeklarowali udział swego dziecka w wycieczce, a następnie deklarację tę wycofali, zobowiązani są do pokrycia strat, jakie powstały z tego tytułu.
5. Kierownik wycieczki oraz opiekunowie nie ponoszą kosztów udziału w wycieczce/imprezie. Koszty te wliczone są w kwotę jaką wpłacają uczniowi bądź pochodzą z innych źródeł.
6. Kierownik wycieczki odpowiada za terminowe regulowanie zobowiązań finansowych z nią związanych. O wszelkich opóźnieniach należy niezwłocznie informować dyrektora szkoły.
7. Rozliczenia wycieczki dokonuje kierownik, określając sposób zagospodarowania nadwyżki, względnie uzupełnienia niedoboru finansowego.
8. Dowodami finansowymi są przede wszystkim: lista wpłat uczestników wycieczki, rachunki, faktury i bilety wydawane przez uprawnione do danego rodzaju działalności podmioty gospodarcze. W wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach mogą to być oświadczenia o poniesionym wydatku podpisane przez kierownika wycieczki oraz wszystkich opiekunów, jednak wydatki tego typu nie mogą przekroczyć 20 % kosztów wycieczki.

VIII. Postanowienia końcowe.

1. W wycieczce klasowej powinno wziąć udział minimum 80% zespołu klasowego.
 2. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce klasowej, szkolnej organizowanej w dniach zajęć szkolnych mają obowiązek brać udział w zajęciach z klasą wskazaną przez dyrektora.
 3. Organizator wycieczki może zaproponować rodzicom dodatkowe ubezpieczenie jej uczestników.
 3. W razie wypadku uczestników wycieczki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.
 4. Jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że udział ucznia w którejś z form krajoznawstwa i turystyki, może naruszyć zasady bhp podczas jej trwania, kierownik może odmówić udziału dziecka w tej formie wyjazdu. Szczególnie dotyczy to wycieczek zagranicznych.
 4. Opiekun ma prawo, w sytuacji tego wymagającej (np. podejrzenie przechowywania niedozwolonych używek) zażądać od uczestnika okazania zawartości bagażu (plecak, torba).
- . Na wszelkie zmiany i odstępstwa od wyżej wymienionych punktów regulaminu musi wyrazić zgodę dyrektor szkoły.**

Załączniki:

- karta wycieczki z harmonogramem
- lista uczestników zawierającą: imię i nazwisko, pesel, telefon kontaktowy do rodziców lub prawnych opiekunów (obowiązuje z e dziennika)
- lista wpłat uczestników
- informacja dla rodziców/prawnych opiekunów
- zgody rodziców
- zobowiązanie uczestników do przestrzegania regulaminu wycieczki
- oświadczenie opiekunów i kierownika wycieczki
- rozliczenie wycieczki
- regulamin wycieczki

